

Vodič za starše o storitvi

Instagram

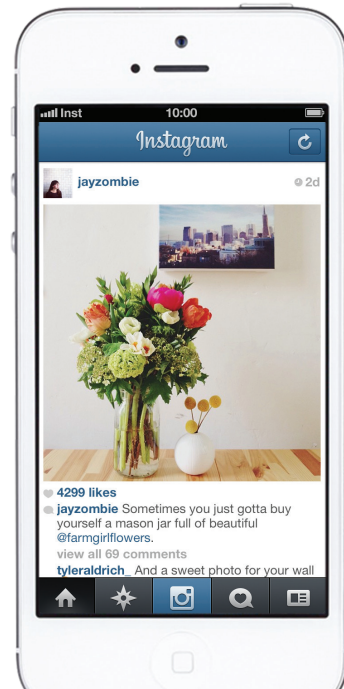
ConnectSafely
Smart Socializing Starts Here™

Je že tako, da se je, če neko storitev uporabljamo sami ali jo uporabljajo naši otroci, gotovo vredno pozanimati, kako jo uporabljati varno, kakšne so možnosti za zaščito naše zasebnosti in kako prijaviti nezaželene vsebine in kontakte, lažne profile, nadlegovanja in podobno. Zato toplo priporočamo tale vodič tako za starše kot mlade, ki uporabljajo Instagram.

Kot nacionalna točka osveščanja o varni rabi interneta že 10 let izobražujemo otroke in najstnike ter starše in učitelje o tem, kako odgovorno in varno uporabljati nove tehnologije, da bi od njih imeli čim več koristi in zabave in čim manj nevšečnosti. Ogromen vir informacij in znanja ter gradiv o različnih družabnih omrežjih ter vidikih uporabe spleta – od zaščite zasebnosti, spletnega trpinčenja, spletne etike do prekomerne rabe novih tehnologij predstavlja naša spletna stran www.safe.si. Pridružite pa se nam lahko tudi na Facebooku: www.facebook.com/safe.si.

— Ajda Petek v imenu slovenske točke osveščanja o varni rabi interneta Safe.si

5 najpogostejših vprašanj, ki jih starši zastavijo o Instagramu

1. Zakaj je otrokom všeč Instagram?

Ker imajo radi multimedijske vsebine, deljenje vsebin z drugimi in druženje prek mobilnih telefonov, Instagram pa vse to omogoča na preprost in eleganten način. Najstniki radi posnamejo fotografije in videoposnetke, jih obrežejo, izboljšajo, delijo z drugimi ter objavljajo komentarje o njih. Vendar komentarji niso samo komentarji, ampak predstavljajo sporazumevanje v večpredstavnostnih pogovorih, ki vključujejo tudi veliko povezav in všečkov.

2. Ali za Instagram velja omejitev glede najnižje dovoljene starosti?

Da, v skladu s pogoji uporabe Instagrama je spodnja meja za uporabo starost 13 let. Vendar Instagram od uporabnikov ne zahteva, da navedejo svojo starost, zato storitev uporabljajo tudi mlajši otroci, včasih z včasih pa tudi brez dovoljenja staršev. Dejanska varnost uporabe Instagrama je bolj kot od starosti uporabnikov odvisna od načina uporabe, vendar Instagram izbriše račune mladoletnih uporabnikov, če je o tem obveščen in je dokazano, da so res mlajši od 13 let.

3. Katerim tveganjem so izpostavljeni uporabniki Instagrama?

Z Instagramom ni povezano nobeno posebno tveganje, ki ne bi veljalo za vse družbene medije. To vključuje: nesramno vedenje med vrstniki ter neprimerne fotografije ali videoposnetki, ki lahko škodijo otrokovemu ugledu ali pritegnejo neželjeno pozornost. Starše skrbi tudi, da lahko stike z otroki vzpostavijo popolni neznanci. Otroci se lahko naučijo obvladati ta tveganja, zato smo sestavili ta priročnik.

4. Na kakšen način je mogoče najboljše zagotoviti varnost otrok v storitvi Instagram?

Tako kot v drugih družabnih medijih si lahko varnost tudi tukaj zagotovimo z odgovornostjo do sebe in drugih. Naše objave in komentarji zrcalijo nas in druge na naših fotografijah in videoposnetkih. Del naše javne podobe postanejo tako resni kot šaljivi komentarji. Če smo pri deljenju vsebin z drugimi, označevanju in komentiranju spoštljivi do drugih, s tem zmanjšamo tveganje. Večina otrok to že upošteva, vendar ne škodi, če se starši prepričajo, da otroci ne objavljajo izzivalnih slik in da nimajo stikov z neznanci. Kar nas privede k naslednjemu vprašanju ...

5. Ali bi moral biti profil mojega otroka zaseben?

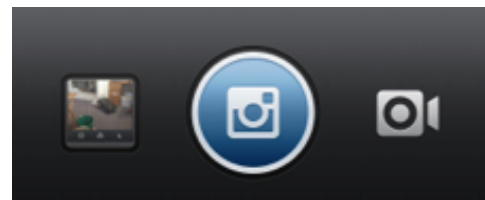
Za veliko otrok je Instagram tako privlačen prav zaradi pridobivanja sledilcev – to je zelo pomemben vidik za pogovor med starši in otroki. Javen račun v Instagramu pomeni, da nam lahko sledi kdorkoli. Zaseben račun pomeni, da mora uporabnik vsakemu posebej dovoliti, da mu lahko sledi, zato veliko staršev otrokom v začetku dovoli uporabo Instagrama samo z zaprtim računom. Vendar to ne zagotavlja, da otrok ne bo viden na Instagramu ali kateri koli drugi storitvi za skupno rabo fotografij, saj uporabniki objavljajo tudi fotografije drugih. *Tudi če otrok nima računa na Instagramu, to ne zagotavlja, da tam ne bo objavljena nobena njegova fotografija.* Pozitivne ali negativne izkušnje mladih v Instagramu ali drugje v spletu niso odvisne samo od aplikacije, ampak v enaki meri tudi od same osebe in njenih prijateljev.

Instagram je preprosta aplikacija za skupno rabo fotografij in videoposnetkov z velikim številom uporabnikov, ki še raste, zlasti med mladimi. Kot vsi jo tudi otroci uporabljajo za zajem posebnih trenutkov, vendar se lahko prek nje tudi pogovarjajo na zabaven način, in sicer z uporabo fotografij, filtrov, komentarjev, napisov, čustvenih simbolov, oznak z lojtro (hashtag) in povezav, s katerimi lahko razpravljajo in izmenjujejo, kar jih zanima. Aplikacijo je mogoče uporabljati z napravami Apple iPhone, iPad in iPod Touch ter s telefoni z operacijskim sistemom Android.

Uporaba Instagrama je preprosta: uporabniki posnamejo fotografijo ali največ 15 sekund dolg videoposnetek in ga prilagodijo s filtri in drugimi orodji za izboljšavo. Dodajo lahko napis oziroma za videoposnetke tudi naslovnico. Nato pritisnejo Next (Naprej) (uporabniki sistema Android tapnejo zeleno puščico) in izberejo, kako želijo deliti objavo samo za sledilce v Instagramu ali zunaj aplikacije, prek e-pošte, Facebooka, Twitterja ali drugih družabnih medijev.

V Instagramu so mogoči trije načini objavljanja: zasebno, javno ali neposredno. Funkcija Instagram Direct (neposredno) omogoča zasebno objavo določene fotografije za omejeno število oseb (največ 15) ne glede na to, ali ti slediš njim ali oni sledijo tebi.

Če vaši otroci uporabljajo Instagram, je najpreprostejši način za spoznavanje delovanja storitve to, da vprašate kar otroke. Otroci običajno z veseljem naučijo starše uporabljati svoje priljubljene tehnologije, zato spraševanje o Instagramu ni samo odličen način za spoznavanje aplikacije, ampak lahko ugotovimo tudi, kako se otroci sporazumevajo s prijatelji v družabnih medijih. To je zelo odvisno od posameznikov, zato vam predlagamo, da jih povprašate po tem. Če pa želite nekaj splošnih informacij o uporabi in varnosti Instagrama, preberite spodnje:

Z Instagramom lahko posnamete videoposnetke ali fotografije.

Odgovorno objavljanje

Svojo zasebnost nadzoruješ sam. Privzeto lahko fotografije in videoposnetke, ki jih objaviš v Instagramu, vidi kdor koli (razen če jih pošlješ neposredno), vendar lahko račun preprosto nastaviš na zasebnega, tako da potem potrjuješ osebe, ki jim dovoliš, da ti sledijo. To narediš tako, da tapneš **Profile (Profil)** na spodnji desni strani in nato **Edit Your Profile (Uredi profil)** poleg profilne slike. Pomakni se navzdol in preveri, ali je nastavev »Posts Are Private (Objave so zasebne)« vklopljena ali ne. Če ni vklopljena, bodo tvoje fotografije postale zasebne, ko jo vklopiš. (Uporabniki sistema Android tapnite **Profile (Profil)** in nato **Edit Your Profile (Uredi profil)**. Možnost »Posts Are Private (Objave so zasebne)« mora biti potrjena.) [Ko posodobiš aplikacijo ali jo znova namestiš, preveri, ali so nastavitve aplikacije še vedno takšne, kot želiš.]

Funkcija Instagram Direct je samodejno zasebna. Vsi, vključno z osebami, ki jim ne slediš, ti lahko pošljejo sliko ali videoposnetek, ki ga vidiš in komentiraš samo ti in največ 14 drugih oseb. Če osebi slediš, bo slika poslana v mapo Direct (Neposredno). Če osebi ne slediš, bo slika poslana v mapo Request (Zahteva), pri čemer bodo objave te osebe še naprej poslane v to mapo, dokler osebe ne potrdiš. Če to osebo prezreš, ti ne more več poslati objave, razen če pozneje spremeniš to nastavev.

Zasebnost ni popolna. Tudi če so tvoje objave zasebne, je tvoj profil javen (vsi lahko vidijo tvojo profilno sliko, uporabniško ime in življenjepis). Uporabniki lahko dodajo do 10 vrstic besedila o sebi, zato je priporočljivo, da se starši in otroci pogovorite o tem, kaj je sprejemljivo napisati v ta življenjepis.

Spoštuj zasebnost drugih. Če je na tvoji fotografiji druga oseba, preveri, ali se strinja z objavo fotografije in s tem, da jo na njej označiš.

Tvoje objave vplivajo na ljudi. Razmisli o tem, kako tvoje objave vplivajo na druge – tudi če niso vključeni v njih. Včasih lahko prizadeneš tudi prijatelje, ki niso na fotografiji, ker niso bili vključeni.

Razmisli o objavljanju lokacij. Funkcija »Add to Photo Map (Dodaj na zemljevid fotografij)« omogoča, da fotografiji dodaš lokacijo. Privzeto je izklopljena, vendar ko jo enkrat vklopiš, ostane aktivna, dokler je spet ne izklopiš. Vklopiš jo lahko kadarkoli, vendar je smiselno ob tem razmisliti, ali res želiš, da bi ostali vedeli, kje je bila fotografija posneta.

Objavljanje zunaj Instagrama. Vsebine privzeto objavljaš samo v Instagramu, vendar jih lahko objavljaš tudi drugje tako, da izbereš možnost »Email (e-pošta)«, »Facebook« ali »Twitter« itd. ter nato izbereš »**Share (Objavi)**«. Pri objavah drugje bodi pozoren na varnostne nastavitve izbrane storitve. Primer: če tvoj profil ni zaseben, Twitter tvojo objavo privzeto prikaže vsem. Facebook privzeto prikaže vsebine, objavljene v Instagramu, samo prijateljem. Vendar lahko po objavi v Facebooku spremeniš Facebookove nastavitve za to objavo in izbereš drugačno občinstvo.

Kako se predstavljaš

Tvoje objave te predstavljajo. To je sicer očitno, vendar upoštevaj, da te lahko predstavljajo tudi v daljni prihodnosti, saj je vsebino, objavljeno v spletu ali prek mobilnih telefonov, skoraj nemogoče prekljucati. Zato je priporočljivo razmisliti o tem, kako bodo tvoje trenutne objave vplivale nate čez nekaj časa. Če meniš, da te lahko ovirajo pri zaposlitvi, škodujejo odnosu ali užalijo tvojo babico, je morda bolje, da jih ne objaviš.

Nadzoruj, kako viden si. Fotografije, na katerih si označen (videoposnetkov ni mogoče označiti), se prikažejo v razdelku »Photos of You (Slike, na katerih si)« tvojega profila (ta razdelek je trenutno na voljo samo v aplikaciji za iPhone in Android). Vidne so vsem, razen če je tvoj račun zaseben. Drugi te lahko označijo na fotografijah, ki jih objavijo. Če ti ni všeč, kako si prikazan, lahko fotografijo v svojem profilu skriješ ali odstraniš oznako (fotografija bo v Instagramu še vedno vidna, vendar ne bo povezana s tvojim uporabniškim imenom in ne bo v tvojem profilu). Če ne želiš, da se tvoje slike samodejno prikažejo v razdelku »Photos of You (Slike, na katerih si)«, izklopi možnost »Add Automatically (Samodejno dodaj)« – najprej tapni **Profile (Profil)** , nato zavihek »Photos of You (Slike, na katerih si)« in nato gumb z zobnikom ter izberi »Add Manually (Ročno dodaj)«. (Uporabniki sistema Android tapnite zavihek »Photos of You (Slike, na katerih si)« , nato tri majhne kvadratke .)

Upoštevaj celotno sliko. Ozadje slike ali videoposnetka lahko razkrije lokacijo snemanja ali to, kar so osebe v posnetku v tistem trenutku počele. Ali res želiš razkriti te informacije?

Tvoje vsebine se lahko prikažejo kjerkoli. Videoposnetke iz Instagrama je mogoče vdelati v katerokoli spletno mesto, zato upoštevaj, da lahko digitalne vsebine kopirajo in delijo vsi. Tudi če sam omejiš krog prejemnikov, ne objavljaš ničesar, kar bi lahko bilo sporno, če zakroži po internetu.

Uporabi močno geslo in ga ne razkrij nikomur. To ti do neke mere omogoča nadzor nad tem, kako si predstavljen v družbenih medijih, saj ostali ne bodo mogli uporabiti tvojega gesla in se izdajati zate. Prav tako je pomembno, da za različne storitve uporabljaš različna gesla (za nasvete o geslih obišči: <http://safe.si/podrocja/moja-identiteta-in-zasebnost-na-spletu/varna-gesla>).

Kaj storiti, če te nadlegujejo

S fotografije lahko odstraniš oznako svojega imena. Samo oseba, ki objavi fotografijo, lahko na njej označi osebe. Vendar če je profil te osebe javen, lahko vse označene osebe odstranijo oznako sebe na fotografiji. Oznako lahko odstraniš tako, da v objavi tapneš svoje uporabniško ime, vendar samo, če je objava javna ali slediš osebi, ki te je označila.

Osebo po potrebi blokiraj. Če te neka oseba nadleguje, na primer stalno označuje na fotografijah, ki ti niso všeč, ali ti pošilja veliko neposrednih sporočil ali te poskuša pritegniti v sumljive pogovore, lahko to osebo blokiraj. Nato te ne more več označiti, ti poslati neposrednega sporočila ali te omeniti v komentarjih. Prav tako ne more videti tvojega profila ali poiskati tvojega računa. Če želiš blokirati uporabnika, pojdi v njegov profil in izberi gumb **Menu (Meni)** na zgornji desni strani, nato izberi **Block User (Blokiraj uporabnika)**. (Uporabniki sistema Android pojdite v profil uporabnika, ki ga želite blokirati, nato tapnite tri male kvadratke . Izberite **Block User (Blokiraj uporabnika)**.)

Svoje objave lahko izbrišeš. Če želiš kadar koli izbrisati posamezno fotografijo ali videoposnetek, ki si ga objavil, klikni tri pike v spodnjem desnem kotu objave (glej sliko na naslednji strani) in izberi **Delete (Izbriši)**. V tem meniju lahko objavo tudi deliš naprej ali pošlješ po e-pošti. Če vsebine objavljaš na Facebooku, Twitterju ali drugih storitvah in jih izbrišeš v Instagramu, jih s tem ne izbrišeš tudi urejaš, v drugih storitvah.

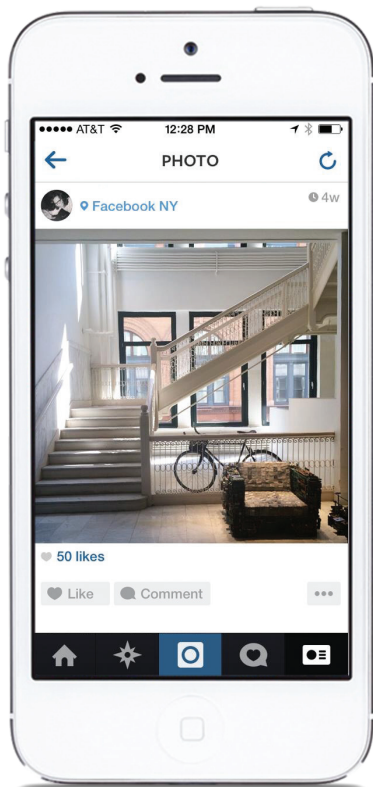
Bodi previden pri izbiri oseb, ki lahko vidijo tvoje objave. Namesto objavljanja za vse svoje sledilce raje izberi določene osebe, ki lahko vidijo objavo. Klikni Direct v zgornjem desnem kotu in izberi osebe, s katerimi želiš deliti objavo (največ 15 oseb).

Prijavi sporne objave. Neprimerne fotografije, videoposnetke ali komentarje drugih ali uporabnike, ki kršijo pravila Instagramove skupnosti, lahko prijaviš. Klikni pike na dnu zaslona pod objavo, nato izberi **Report Inappropriate (Prijavi neprimerno objavo)**. Če gre za nujno zadevo, lahko Instagramu iz središča za pomoč pošlješ e-poštno sporočilo. Središče za pomoč odpreš tako, da tapneš **Profile (Profil)** in nato gumb z zobnikom . (Uporabniki sistema Android tapnite **Profile (Profil)** in nato tri male kvadratke .) S tem se odpre zaslon, kjer lahko kliknete možnost **Support (Podpora)**.)

Prezri sporočila na seznamu »Request (Zahteva)«. V mapo Direct (Neposredno) se pošljejo samo objave oseb, ki jim slediš. Objave vseh ostalih gredo v mapo Requests (Zahteve). Če ne želiš prejemati Instagramovih objav od oseb, ki jih ne poznaš, prezri vse slike v mapi Request (Zahteva). Če jih dva tedna pušči pri miru, se bodo odstranile. Če želiš videti samo objave oseb, ki jih poznaš, omeji krog oseb, ki jim slediš.

Zaključne misli za starše

Mladi se sporazumevajo in družijo prek vseh vrst orodij in storitev digitalnih medijev – od aplikacij do klepeta znotraj videoiger ali telefonskih sporočil. Instagram je ena od več tisoč aplikacij za uporabo družbenih medijev prek pametnih telefonov. Vendar je pri tem treba upoštevati, da je vse to le podaljšek njihovega dejanskega družabnega življenja, ki jim omogoča druženje s prijatelji v trenutku – med čakanjem na prevoz ali v odmorih med učnimi urami. Druženje se vse bolj seli na mobilne naprave, pri čemer ni splošne storitve, aplikacije ali orodja, ki bi pokrivalo vsa področja digitalnega druženja ali celo eno samo kategorijo. Vendar raziskave kažejo, da je najstnikom še vedno najpomembnejše druženje v živo. Priporočljivo je, da se z otroki dogovorite, da naj bo njihova izkušnja v Instagramu izraz njihovega dejanskega življenja in prijateljstev.

Upoštevajte, da so lahko otroci prisotni na Instagramu, tudi če sami niso njegovi uporabniki. To se vam morda zdi malo verjetno, vendar je v družabnih omrežjih vse mogoče. Tudi če starši otroku prepovejo uporabo vseh družabnih omrežij, lahko njegove fotografije in druge informacije objavijo njegovi prijatelji prek svojih računov. Obstaja tudi tveganje, da bodo otroci, ki se ne smejo družiti na tak način, ki je široko sprejet med vrstniki, zapostavljeni. Pametna uporaba je v tem primeru boljša od nikakršne uporabe.

Obstaja veliko možnosti za digitalno druženje, vse več novih oblik se neprestano pojavlja prek različnih platform. Nekatera bolje varujejo zasebnost in varnost, nekatera slabše, vendar starši nikakor ne moremo nadzorovati uporabe vseh. Prav tako ne moremo vedno razumeti, v kakšnem kontekstu otroci v družabnih omrežjih objavljajo določene fotografije, videoposnetke in komentarje. Zato je pomembno, da se s svojimi otroki o tem odprto pogovarjate in skupaj poiščete način, ki je za njih najbolj primeren v smislu varnosti, zasebnosti, ugleda in porabe časa. Na splošno je najboljšje, da se z otroki o njihovih priljubljenih orodjih ne pogovarjate s strahom, ampak s pristnim zanimanjem, saj pri tem obstaja več možnosti, da se bodo obrnili na vas, če bodo potrebovali pomoč.

PRIPRAVIL

ConnectSafely
Smart Socializing Starts Here™

V SODELOVANJU Z

Safe.si